

FÓKUSZ-2

Gazdaságfejlesztési Központ
Korlátolt Felelősségű Társaság

ZPEJ dokumentáció

Aktuális környezeti információk a nyilvánosság
számára

Készítették: A **FÓKUSZ-2** Gazdaságfejlesztési Központ Kft munkatársai
és DABAS VÁROS Polgármesteri Hivatalának értékelemzési teamje

2010. első félév

Élj zöldebben!

Az élő környezet körülveszi és elteti az embert. Az élelmiszer, a tiszta ivóvíz, a tiszta levegő éppolyan elengedhetetlen a fennmaradáshoz, mint a tiszta környezet. Az élet rendszerében minden mindennel összefügg és harmóniában van. Éppen ezért elengedhetetlen, hogy az egyén is felelősséggel viseljen ezen körforgás iránt. A mindennapok során számos olyan apró környezeti figyelmesség van, amely nem igényel komoly erőfeszítést. Dabas város Önkormányzata felelősséget érez polgártársai iránt és az ÁROP pályázat keretében a lehető legtöbb segítséget akarja megadni tudatosabb hétköznapjaikhoz.

Utazás, közlekedés

A közlekedés mindennapjaink része, amely észrevétlenül köti össze a fontosabb eseményeket. Az ember átlagosan napi 1-3 órát tölt utazással lakóhelyétől függően, ami egyáltalán nem elhanyagolható tényező. Így az sem mellékes, hogy mivel utazunk. Az élet alapfeltételeként számon tartott levegő ugyanis jelentősen megszenvedti napjaink utazási szokásait. Ez pedig súlyos légúti megbetegedések formájában visszahat ránk.

Egy forgalmas út mellé állva és a kocsikat szemügyre véve könnyen belátható, hogy igen pazarlóan utazunk: a legtöbb autóban egyedül a vezető utazik.

Közlekedj takarékosabban! Gondold át mire van szükséged és egyetlen körben intézd el a bevásárlást! Kérdezd meg a szomszédokat, hogy nekik kell-e valami a boltból!

Háztartás

Az otthonodban, közvetlen környezetben is számos olyan apró dolog van, ami nem csak, hogy káros a környezetre, pénzt húz ki a zsebedből, de szeretteid és saját egészségedet is veszélyezteti.

A legtöbb **elektromos készülék** a hálózatba dugva is fogyaszt energiát. Ez a stand-by energiafogyasztás minden készüléknél más, így vásárláskor érdemes erre is odafigyelni. Ez a fogyasztás akár évi 440 kWh-t is jelenthet, ami pedig megint csak pénz. Ön fizetne azért a kis piros világító fénypontért? Hosszabb utazások alkalmával érdemes áramtalanítani a lakást. Ne menjen, aminek nem kell! Ráadásul roppant bosszantó lenne, ha valami súlyosabb baj

történne, csak mert nem lett kihúzva a hajvasaló. A hűtőt is ki lehet üríteni. A fagyasztó felolvasztása fontos, hiszen a jég szigetel is. Szabaduljon meg tőle!

A háztartási energia két nagy felhasználója a **fűtés** és a **melegvíz**. A villanybojler és az átfolyós vízmelegítő megfelelő használatával jelentős mennyiségű energiát lehet megtakarítani. A fűtésnél ügyeljen a megfelelő hőfokra. Minden Celsius fok 6% energiát jelent. A fűtőtesteket pedig ne takarja el! Engedje be a meleget! Ha megteheti, cserélje le nyílászáróit korszerűbbekre. A jó szigetelés nagyon fontos: ne fűtse az udvarát, az utcát, a szomszédot. Kritikus pontok a nyílászárók, pincék, tetőterek, de a fűtőtestek mögötti felületek is.

A **világítás** sok helyen felesleges, nézzen körül és tegye fel a kérdést: ez miért is világít? A fény ott legyen erős, ahol dolgozik, olvas, ír. Használjon energiatakarékos izzót! Ma már elérhető áron, tud megtakarítani használatukkal. Az elhasználódott izzókat viszont külön gyűjtse és adja le a gyűjtőpontokon!

A **sütés** során sok esetben nincs szükség előmelegítésre. Az ételek ugyanúgy elhelyezhetők a még hideg sütőbe. Ezzel akár 20% energiát is megtakaríthat. Ne feledje: az energia pénz! A fazék fedőjének használata, szintén növeli a hatásfokot, a víz gyorsabban felforr. A mikrohullámú sütő igen hasznos konyhai eszköz, azonban kiolvasztáshoz nagyon sokat fogyasztanak. Érdemes tehát előre gondolkodni és a hűtőben szépen fokozatosan felolvasztani az élelmiszert.

A **mosásnál** kipróbálta már, hogy a csomagolásra írt mennyiségnél kevesebbel mos? Hogyan legyél ügyesebb? Ha mosóport szeretnél használni, egyszerűen tarts a mosógép mellett egy kis műanyag kancsót. Tedd ebbe az előírt mosószer körülbelül negyedét és engedj hozzá jó forró vizet! A vízben előzőleg feloldott mosópor sokkal hatékonyabban mos! Nem érdemes folyékony mosószert vásárolni. Minek cipeled haza a vizet amit magad is hozzáadhatsz a szemcsés mosóporhoz? Így a pénzed a zsebedben marad.

Vásárlás

A mindennapi bevásárlások során egy kis figyelemmel, hatalmas szívességet tehetünk az élő környezetnek és saját egészségünknek is.

Érdemes odafigyelni a termék származási helyére. Minél messzebből jött az adott áru, annál több káros anyag került a levegőbe útja során. (Ez minden termékre igaz!) A legjobb helyi termelőktől vásárolni, hiszen ezzel nem csak a hazai mezőgazdaságot támogatod, hanem nem leszel bűnrészes a levegő szennyezésében.

A legtöbb boltban kínálnak szatyrokat, valahol ingyen, valahol pénzért. A legjobb, ha otthonról viszel magaddal táskát, és nem kéred el azt, amit a pénztáros kínál! Otthon úgyis csak kidobnád. Ha nincs nálad szatyor, akkor, amit ott veszel, tedd el mindennapi rutin felszerelésed közé!

Tájékozódj!

A tudás hatalom, a hatalommal pedig pénzhez lehet jutni. Tájékozódj az interneten, mert nagyon sok módszer van, mellyel rengeteg energiát, pénzt takaríthatsz meg.

Néhány hasznos kiindulópont:

www.tudatosvasarlo.hu

www.levego.hu

www.energiapersely.hu

2010. második félév

Dabas város önkormányzata mély fájdalommal értesült az idei év egyik legsúlyosabb hazai környezeti katasztrófájáról. Az együttérzés jeleként, az ÁROP pályázat keretében, ezen írásával törekszik teljes képet adni a környezeti helyzetről.

2010. október 4-én napjaink Magyarország elszenvetve az egyik legsúlyosabb környezeti katasztrófáját. A Magyar Alumínium Termelő és Kereskedelmi Zrt. tulajdonában lévő, Kolontár és Ajka között létesített timföldgyár gátja átszakadt. Ennek eredményeképpen 600 – 700.000 köbméternyi lúgos víz, amely a vörösiszap tárolás mellékeleme, öntötte el a környező falvakat (Devecsert, Kolontárt, Somlóvásárhelyt, Tüskevárt, Apácatornát és Kisberzseny).

A vörösiszap számos fémvegyület keveréke, az alumínium-oxid, más néven timföld gyártásának mellékterméke. Hazánkban az évente termelt veszélyes hulladék több, mint negyede az alumíniumgyártás melléktermékeként keletkező vörösiszap, ami lúgos kémhatása miatt veszélyes.

Bár a vizsgálatok még ma is folynak, az üzemeltető MAL Zrt. szerint a tározó fala megcsúszott az agyagos talajon és ezért szakadt át. A hatóságok vizsgálják a felelősség kérdését, a tározó terheltségét, emberi mulasztás jeleit.

A katasztrófának több halálos áldozata is volt, és rengetegen maradtak otthon nélkül. Az áldozatok többsége az árhullám következtében vesztette életét. Sokan megsérültek a maró hatású folyadék miatt.

A katasztrófa a természeti környezetet is súlyosan károsította. A kiömlő iszap megszáradva por formájában a légmozgások következtében nagyobb területre is elterjedhet és légúti megbetegedéseket okozhat. Ez a szennyező por a talajba a csapadékkal kerül, ahol megváltoztatja annak savasságát. Ez rontja a talaj minőségét, termékenységét, ami pedig kihat a mezőgazdasági termelésre. Mélyebb rétegekbe kerülve ez az anyag bemosódhat a talajvízbe. Rontja a víz öntisztuló képességét, károsan hathat az élő szervezetekre és később akár ivóvízként az emberi szervezetbe is bekerülhet. Ezek a nehézfémek (ólom, cink) felhalmozódnak, így hosszú távon fejtik ki káros hatásukat. Az érintett területen termesztett növények szintén képesek tárolni ezeket az anyagokat, így fogyasztásuk szintén káros. A lúg hosszú távon nem szennyező, felhígul. Azonban rövid távon kipusztít minden szerves életet: a növényzet egy részét, a vízi élővilág nagy hányadát.

A katasztrófa után megkezdődött a takarítás, helyreállítás. A tározót megjavították, a házakat lemosták. Az emberi értékeket le lehet mosni, de a környezet még nagyon sokáig fogja

megszervezni ezt az esetet. A folyókban szükséges lehet a mederkotrás, a mezőgazdasági művelésre alkalmas területeken pedig talajcsere jelenthet megoldást.

Kérjük, ha teheti, segítse Ön is a vörösiszap katasztrófa károsultjait. Bővebb információért látogasson el a <http://vorosiszapkarosultak.info> és a <http://www.voroskereszt.hu/> oldalakra!